

Les ajudes i subvencions provinents de la CE s'han estancat els últims anys

Els diners de Brussel·les, racionats

Fa dos anys, l'estat espanyol rebia de la CE 250.000 milions de pessetes més que les seues aportacions als fons comunitaris. Aquell saldo tan favorable ha acabat. Ara es parla, fins i tot, d'un retall important de les ajudes i subvencions de Brussel·les.

El Mercat Únic Europeu va obrir de bat a bat les portes l'I de gener d'enguany. A partir d'aquell moment, un gran nombre d'empreses de la CE s'imaginaren que s'iniciava una etapa més prometedora que les precedents en la cursa per la construcció europea, sense oblidar, però, els grans riscos que han aparegut en l'horitzó: molta més competència i sovint greus frustracions.

S'ha arribat avui a la constitució d'un mercat de 340 milions de consumidors, conseqüència directa de l'Acta Única (1986) que proclamà la llibertat de circulació de les persones, mercaderies, capitals i serveis dins de l'àmbit d'actuació de la CE. Set anys des-

prés, aquests objectius s'han fet realitat, tot i que la lliure circulació de persones haurà d'esperar que siga aprovat un conveni de cooperació policíac entre nou dels estats membres (Grup de Schengen). Llevat de la Gran Bretanya, Irlanda i Dinamarca, la resta dels països comunitaris s'han compromès en aquest document a instaurar mecanismes comunitaris per fomentar una major seguretat ciutadana i regular la migració dins de l'àmbit europeu.

Ara bé, de la mateixa manera que aquest punt de la lliure circulació de les persones no ha gaudit d'un tractament informatiu satisfactori, la informació de-

fectuosa o incompleta també afecta les nostres empreses. Moltes d'elles descobreixen encara avui gran part de les ajudes i subvencions a què poden accedir mercè als mecanismes dels fons estructurals europeus. Es tracta de diners per a gastar en comú els europeus, però en re-

encara que no coneixen l'estat dels comptes de la CE, ja avancen "retalls importants" per als pròxims anys.

Una de les raons de les reduccions anunciades podria ser el mateix funcionament del sistema d'ajudes. La qüestió és la següent: l'administració central espanyola, o la d'un altre estat membre, aporta a les arque comunitàries una part de la recaptació de l'IVA, recursos propis tradicionals i un percentatge del PIB. Fins ara, aquests fons s'han recuperat amb compensacions, mitjançant els tres fons estructurals comunitaris: FEOGA (agrícola), FEDER (Industrial) FSE (afers socials). És, senzillament, donar i rebre, un sistema que funciona bé si es respira un

La CE prepara per abans de l'estiu un debat en profunditat per a reformar els mecanismes dels fons estructurals, FEOGA, FEDER i FSE.

PRATS I CAMPS

alitat se'n beneficien alguns més que altres. Recentment s'han publicat els primers balanços financers d'aquest tipus d'ajudes de la CE. Els resultats i les previsions d'aquests comptes no deixen lloc a cap optimisme.

EL 1991, RÈCORD D'AJUDES DE LA CE

L'any 1991 es va batre el rècord de les ajudes comunitàries rebudes per les empreses instal·lades a l'estat espanyol. El saldo a favor va ser de 250.000 milions de pessetes. En canvi, al final de l'exercici 1992, les coses han canviat de signe. Els experts en qüestions comunitàries,

ambient de bonança econòmica. Ara mateix, aquest no és el cas. L'última reforma de la Política Agrària Comuna (PAC) i les negres expectatives que permet albirar la signatura dels Acords Internacionals sobre Comerç i Duanes (GATT) no donen peu a cap optimisme sobre el manteniment del mateix nivell d'ajudes.

Tampoc sembla que creixerà la part corresponent al FEDER, ja que aquests fons estructurals funcionen amb el cofinançament de l'estat membre. L'executiu de Madrid ha decidit rebaixar aquestes partides de desenvolupament de les infraestructures. Per tant, no es pot esperar que Brussel·les augmenti unilateralment

Les etapes d'un gran mercat

Si es dona crèdit a les previsions dels europeistes més optimistes, amb l'entrada en vigor dels postulats del Tractat de Maastricht a partir del 1994 s'hauran acomplert les principals etapes de l'Europa comunitària.

Altres veus, tan nombroses com les anteriors, són prou escèptiques i, mirant enre, no veuen tan clar i fàcil arribar a la constitució de l'Europa Unida. Des del 1989 fins al 1997, aquests són els principals reptes que s'han aconseguit i els que encara queden pendents.

1989. Es sectors productius de la CE van arribar a diversos acords de normalització i homologació. Pel que fa a les mercaderies i productes, el 21 de desembre es van harmonitzar les normes de fabricació.

1990. Aquest any va ser el de l'obertura de fronteres als capitals des de l'1 de juliol. Els capitals provinents de Portugal, Grècia

i l'estat espanyol haurien d'esperar fins al 1991.

1991. El 4 de gener es reconeixen els primers diplomes universitaris entre els estats membres. Els metges i les carreres científiques i tècniques es poden exercir indistintament en tot l'àrea de la CE.

1992. Els estudiants i els jubilats dels dotze països membres aconsegueixen el dret de residència. Aquest privilegi està reconegut per als assalariats de la CE des del 1957. El mateix any, l'1 de gener s'arriba a l'harmonització del dret de societats i desapareix la doble fiscalització per a empreses ubicades en dos o més estats membres. El 20 d'octubre es posa límit a la circulació de residus perillosos. També s'alcen les barres per al sector de les assegurances, el 20 de maig per als d'automòbils i el 20 de novembre per a les assegurances de vida.

1993. S'instaura la lliure circulació de les

persones en l'interior de nou estats membres (prevista per a l'1 de gener, aquesta mesura s'ajorna fins al mes de juliol). Gran Bretanya, Irlanda i Dinamarca s'hi oposen en bloc. Es reformen en profunditat els percentatges de l'IVA de les empreses per tal d'arribar a una millor harmonització i es protegeixen les patents i la producció de programes informàtics. Les companyies aèries estan autoritzades a cobrir lliurement tot el territori europeu i a fixar les seues tarifes.

1994. Es preveu d'aconseguir el reconeixement de tots els diplomes dels estats membres.

1996. S'establirà un permís de conduir per al conjunt de la CE i s'homologaran els serveis telefònics.

1997. S'alliberarà completament el transport aeri.

I. P.

aquestes ajudes. Per la mateixa raó, el Fons Social Europeu veurà igualment com es buiden progressivament els seus calaixos. En definitiva baixaran globalment les ajudes comunitàries, tot i que es mantindrà l'actual marc comunitari d'actuació.

QUATRE ANYS ASSEGURATS D'AJUDES DE LA CE

A l'inici del 1991, la Comissió de la CE, virtual executiu europeu, va adoptar la decisió de fixar els fons disponibles en al Marc Comunitari d'Ajudes (MCA) per a l'estat espanyol durant un període de quatre anys, amb efectes retroactius a partir del 1989. Les regions beneficiades incloses en l'anomenat "objectiu 1" dins de l'estat espanyol són el País Valencià, Andalusia, Astúries, Canàries, Castella-La Manxa, Castella i Lleó, Melilla, Galícia i Múrcia.

Aquestes ajudes impliquen un acord ferm entre la comissió comunitària i els països membres pel que fa a les prioritats de desenvolupament de cadascun dels estats. És a dir, la CE paga quan el projecte presentat per l'estat membre es considera prioritari. Cada MCA ofereix una indicació de despeses avalades per Brussel·les durant un període de temps relativament llarg.

El Marc Comunitari d'Ajudes està condicionat per uns elements d'actuació elaborats prèviament.

La definició de les prioritats per a la intervenció conjunta (Comunitat-Govern afectat), com ara la indústria, l'artesanat, l'assistència tècnica, i l'articulació territorial són els dos primers passos que s'han de fer en el procés administratiu. Tot seguit es defineixen les fórmules d'intervenció que s'hauran d'utilitzar per a elaborar posteriorment un pla de finançament indicatiu que destacarà els eixos d'actuació prioritaris.

Dins d'aquesta fase d'execució figura una partida monetària de 18.408 milions d'ecus (2,8 bilions de pessetes) reservats a l'estat espanyol. D'aquesta xifra global, segons consta en l'informe comptable de la CE, quasi 10.000 milions han d'eixir exclusivament de les finances comunitàries. Al FEDER, li corresponen 8.037 milions d'ecus (1 ecu=154 ptes.), 1.265 milions al FES i 447 milions al FEOGA.

D'altra banda, l'aportació de l'administració central espanyola serà aproximadament de 7.000 milions d'ecus per al sector públic i 1.900 milions per al sector privat. En aquest punt financer, el Banc Europeu de Finances (BEF) té reservat un paper important pel que fa al finançament del projectes.

LA CLAU DE LA COHESIÓ ECONÒMICA I SOCIAL

La primera i principal funció dels fons estructurals és fomentar la cohesió econòmica i social. L'Acta Única de la

CE ja havia previst una reforma en profunditat per tal d'incrementar-ne l'eficàcia i, alhora, coordinar les intervencions amb instruments financers adequats als moments actuals.

La Comissió Europea ha proposat concretament un augment de més de 15.000 milions d'ecus per al quadrienni 89-93. Per això, el pressupost inicial de 45.200 milions d'ecus destinats als tres fons, FEDER, FSE i FEOGA pujaria, amb aquest increment, fins als 60.000 milions de divises europees. Però si trobar els mitjans financers és difícil, encara ho és més repartir els recursos. Hi ha criteris que predominen per destinar aquests fons d'ajudes, com ara nivell de desenvolupament de la zona, la incidència industrial del projecte o les repercussions en la lluita contra la desocupació. El sector agrícola gaudeix d'un tractament especial.

En xifres, el primer repartiment ha donat a les regions menys desenvolupades (objectiu núm. 1) 38.300 milions d'ecus, el 64% dels pressupostos totals destinats al 21% de la població europea. Uns altres 7.025 milions d'ecus estan reservats a les regions en declivi (objectiu núm. 2), àrees greument afectades per la crisi amb una taxa de desocupació per damunt de la mitjana comunitària (9% de la població activa). Hi són incloses també les zones urbanes amb projectes de modernització i ordenació territorial o amb plans concrets de desenvolupament industrial. En tot cas, la llista d'aquest ti-

pus d'ajudes és revisada cada tres anys. El Principat, juntament amb el País Basc, Madrid, Rioja i Navarra estan ara en la cua d'espera.

Per lluitar contra la desocupació de llarga duració i per la integració dels joves al món del treball (objectius 3 i 4) s'han destinat 7.405 milions d'ecus: 3.415 milions per al sector agrícola i 2.795 milions per a intervencions en àrees rurals. Les quantitats van destinades prioritàriament als aturats de més de 25 anys i més d'un any sense feina. Són igualment prioritaris els joves en fase d'inserció professional de menys de 25 de anys. El cinquè objectiu, darrer dels Mecanismes Conjunts d'Actuació (MCA) i exclusivament destinat al sector agrícola, preveu una actuació concreta en les Illes Balears per fomentar-hi la producció agrícola.

BRUSSEL·LES DEMANA MÉS COL·LABORACIÓ

Brussel·les, no obstant això, no considera els fons estructurals com la panacea per transformar les regions més pobres de la CE en zones d'un nivell acceptable de desenvolupament. El president del Parlament Europeu, Egon A. Klepsch, va fer unes declaracions desmitificadores fa dues setmanes en aquest sentit. A més dels fons estructurals, va dir que són necessaris altres esforços per part dels estats membres si es vol assolir un desenvolupament regional adequat. "Ni

poden, ni pretenen [els fons] corregir les polítiques econòmiques dels estats membres, ni tampoc poden substituir-se les responsabilitats de les autoritats nacionals o regionals. Són solament mesures addicionals", declarava Klepsch en València, el passat 12 de maig, durant un congrés organitzat pels partits conservadors europeus amb representació parlamentària al Parlament Europeu.

De totes maneres, les divergències entre els euròcrates sobre l'eficàcia i la utilització dels fons demostren que l'esperit inicial amb què van ser creats demana modificacions per adaptar-los a les noves realitats comunitàries. Per això, d'ací a poc dies hi ha previst un debat al Parlament Europeu sobre el contingut de la reforma de les subvencions. Per molt llarg que siga el debat fins arribar a la nova legislació, els nous mecanismes hauran de ser aprovats abans de l'entrada en vigor del Tractat de Maastricht.

Els canvis que es preveuen en la concessió d'ajudes són també una conseqüència directa de la voluntat que van manifestar els presidents i caps d'estat de la CE al fi-

nal de la cimera d'Edimburg, el mes de desembre del 1992. Els Dotze van acordar duplicar en aquella ocasió les disponibilitats financeres dels fons per al període 1994-1999. Segons les primeres previsions, la CE ha decidit

reservar per aquest període 141.471 milions d'ecus (uns 20 bilions de pessetes) a repartir entre els tres fons FEDER, FSE i FEOGA i a un nou fons, l'IFOP, per fomentar el sector pesquer. La majoria d'aquestes ajudes seran destinades a les regions incloses en l'objectiu núm. 1, on figura el País Valencià.

D'altra banda, l'increment dels fons és un tema que ve de molt lluny dins del calendari de prioritats d'actuació de la CE. A l'inici

de l'any passat, la Comissió europea que presideix el francès Jacques Delors, aprovava el paquet de noves mesures financeres per al període 1993-1997.

La CE s'ha compromès a duplicar les ajudes regionals destinades particularment a l'estat espanyol, Irlanda, Grècia i Portugal, els quatre membres que van a la cua en el desenvolupament industrial. Dels 1,43 bilions de pessetes del període anterior, s'han aprovat ara per al pròxim període 2,8 bilions de pessetes. El nou marc pressupostari de la Comunitat, després d'aquestes rectificacions financeres, serà negatiu per a Itàlia, Holanda i Dinamarca que, a partir de l'entrada en vigor dels nous pressupostos, ampliaran el grup de països contribuents nets (els que donen més que reben) com fan des de sempre l'Alemanya, França i Gran Bretanya.

La revisió de les perspectives financeres es basa en l'augment global del pressupost de la CE un 1,37% del Producte Interior Brut dels estats membres. El sostre actual és d'1,2%, però tan sols s'ha arribat a l'1,14 en l'exercici de major recaptació, el 1991. Aquest increment de la participació dels estats farà que els recursos de la CE passen de 8,5 bilions de pessetes actualment fins als 11,4 bilions per als pròxims exercicis, un increment considerable si es té en compte que el creixement mitjà de les economies de la CE se situarà al voltant del 2,5% anual.

Ignasi Pellicer

El sector naval és un dels que més ajudes rep de la CE.

ARXIU

La indústria i l'agricultura valencianes figuren dins dels objectius prioritaris d'actuació de la CE.

RAFA GIL